

**СІМДЕСЯТ РОКІВ НА ПЕРЕДОВИХ РУБЕЖАХ
ВІТЧИЗНЯНОЇ ГЕОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ
(до ювілею геологічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка)**

Геологічна освітянська і наукова спільнота відзначає знаменну подію – 70 років від часу заснування геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (1945 рік).

Дослідження і навчання з геології у Львівському університеті розпочалися наприкінці XVII століття на філософському факультеті, де вже в другій половині XIX–на початку XX століття функціонували такі навчальні відділення, як мінералогія, геологія та палеонтологія, а з 1850 року було введено обов'язковий курс геогнозії і геології.

Тому можна вважати, що заснування геологічного факультету 1945 року (відразу ж після закінчення Другої світової війни) з ініціативи тоді ще молодого доцента Євгена Лазаренка, який і став першим деканом факультету, лише узаконило наявний високий рівень викладання геолого-мінералогічних наук у Львівському університеті і гідно його продовжило в наступні радянський та український періоди становлення і розвитку. І з 1946 року, часу першого випуску, науково-педагогічний колектив факультету безперервно готує спеціалістів високої кваліфікації: геологів, геохіміків-мінералогів-петрологів, екологів, кількість яких перевищила п'ять тисяч! Серед них – видатні вчені і педагоги, керівники науково-дослідних, навчальних та виробничих установ, державних, партійних і громадських організацій, діячі культури та мистецтва, народні депутати.

Геологічний факультет Львівського національного університету (ЛНУ) імені Івана Франка та Інститут геології і геохімії горючих копалин (ІГГК) НАН України поєднують давні наукові і педагогічні зв'язки. Видатні вчені – дійсні члени і член-кореспонденти АН УРСР – були як завідувачами кафедр Університету, так і завідувачами відділів Інституту, очолювали фундаментальні дослідження в усіх галузях геологічної науки в установах і формували всесвітньо відомі наукові школи. Провідні вчені Інституту залучаються до педагогічного процесу, головує у Державних екзаменаційних комісіях за різними спеціальностями. Випускники геологічного факультету різних років становлять значну частину колективу ІГГК НАН України. На базі Інституту проходять виробничі і переддипломні практики студенти, виконуючи курсові і дипломні роботи, стажуються викладачі, успішно функціонує філія кафедр загальної геології і мінералогії факультету. Переважно випускники факультету поповнюють колектив, найкращі з них скеровуються на навчання до аспірантури. У складних умовах сьогодення назрілою є потреба розширення співпраці Інституту з колективом геологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка, випускники якого складають майбутнє геологічної науки в Україні та поза її межами.

Тому незаперечно зацікавленість працівників ІГГК НАН України викликала Міжнародна наукова конференція на тему «Фундаментальне значення і прикладна роль геологічної освіти і науки», присвячена 70-річчю геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, яка відбулася з нагоди цієї знаменної події в м. Львові 7–9 жовтня 2015 року.

Професор М. Павлунь, декан геологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка, відкриває урочисте пленарне засідання конференції 7 жовтня 2015 року

Вітальне слово Ректора ЛНУ імені Івана Франка, професора В. Мельника

У складі Організаційного комітету: співголови Є. Гладишевський та М. Павлунь, учений секретар Є. Сливко, а також В. Гулій, Л. Скакун, Р. Лещух, А. Сіворонов, П. Волошин, В. Фурман, М. Павлюк, В. Михайлов, Г. Рудько, Д. Панов.

У роботі конференції взяло участь понад 250 випускників геологічного факультету різних років випуску, відомі вчені і геологи-виробничники України, численні гості, студенти. Серед них і працівники ІГГК НАН України, з яких 40 виступили із пленарними і стендовими доповідями, опублікували 23 статті в матеріалах конференції.

До програми конференції увійшло 40 пленарних і 74 стендові доповіді. Надзвичайно широкою виявилася географія співавторів наукових доповідей: від усіх регіонів України до Республіки Саха (Якутія) і Далекого Сходу Росії та Киргизії, а також Канади, Китаю, Німеччини та Пакистану.

Професор М. Павлунь, декан геологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка, відкрив урочисте пленарне засідання конференції, яке з успіхом пройшло 7 жовтня 2015 року в актовій залі головного корпусу Університету.

Звучить Гімн України! Усі присутні в залі – учасники конференції, головнокошишні випускники, частково нинішні студенти, – встають, і зал співає!

Вітальне слово виголосив професор В. Мельник, ректор ЛНУ імені Івана Франка. Із вітаннями також виступив член-кореспондент НАН України, професор Є. Гладишевський, проректор з наукової роботи. Вони розповіли про сьогоднішній Франківський університет і місце геологічного факультету в його структурі, схарактеризували здобутки та окреслили перспективи, побажали плідної роботи у творчих і товариських дискусіях.

Із фундаментальними науковими доповідями на цьому пленарному засіданні виступили: М. Павлунь (ЛНУ імені Івана Франка) на тему «Сучасна і перспективна освітня й наукова структура геологічного факультету», В. Михайлов (КНУ імені Тараса Шевченка) – «Проблеми підготовки кадрів геологорозвідувальної галузі держави» (перед виступом привітав від колективу ННІ «Інститут геології» КНУ імені Тараса Шевченка і подарував картину «Державний Герб України» із бурштину), Л. Галецький (ІГН НАН України) – «Сучасні ідеї розвитку металогенії» (перед виступом передав вітання від колективу ІГН НАН України і вручив картину з карпатським пейзажем), В. Павлишин (КНУ імені Тараса Шевченка) – «Шістдесят років в мінералогії».

М. Павлунь провів перекличку випускників: від 1946 року до наших днів, під час якої з'ясувалося, що на конференцію прибули випускники майже всіх років, серед найперших – В. Зайцева (1949 р.) та О. Матковський (1953 р.).

Відтак М. Павлунь зачитав вітальні телеграми від академіка А. Наумовця, віце-президента НАН України (Київ), академіка М. Голубця (Львів), професорів В. Семененко (Київ) та В. Кирилюка (Торонто, Канада), академіка Республіки Саха (Якутія) М. Зінчука (Мирний, Російська Федерація) та інших.

Учасників конференції вітали: В. Лосів, випускник 1981 року, – від геологів Далекого Сходу Росії, випускників факультету різних років; В. Зайцева, патріарх геологорозвідувальної служби колишнього СРСР і України; В. Коптіль, випускник 1969 року, – від імені геологів Республіки Саха (Якутія) вручив 4 томи чудового видання «Российская Геологическая Энциклопедия»; М. Наконечний, випускник 1991 року, – від колективу «Геотехінституту» подарував принтер; О. Матковський – за дорученням президента Українського мінералогічного товариства (УМТ) В. Квасниці,

Актова зала в час відкриття конференції: на трибуні – проректор з наукової роботи ЛНУ імені Івана Франка, член-кореспондент НАН України, професор Є. Гладішевський, у президії – професор М. Павлунь

У верхньому ряді випускники геологічного факультету 1973 року: Л. Кирилова, О. Миколайчук, М. Радченко, Є. Шияк, В. Остапчук (зліва направо), у центрі – випускник 1960 року М. Братусь

випускника 1969 року, від імені УМТ, заснованого видатним ученим сучасності академіком Є. Лазаренком (зал встав і бурхливими оплесками вітав дорогого Ореста Ілляровича, декана геологічного факультету упродовж 16 років (!)); дві представниці – від студентського колективу, які подарували власноруч створену картину із надписом «70 років геологічному факультету»; Г. Кульчицька, випускник 1969 року, – від колективу ІГМР імені М. П. Семененка НАН України і директора, академіка О. Пономаренка вручила 10 томів творчої спадщини академіка В. Вернадського, а також передала вітання від випускника 1978 року В. Баніна, який, до речі, є активним спонсором низки наукових видань факультету. Ще кілька привітань висловили Л. Галецький і М. Павлунь (випускник 1975 року).

На завершення урочистого пленарного засідання відбувся чудовий концерт ансамблю «Черемош» ЛНУ імені Івана Франка.

Наукову роботу конференції було продовжено на геологічному факультеті ЛНУ імені Івана Франка, де в аудиторії 244 проходили всі наступні пленарні засідання і учасники знайомилися із стендовими доповідями.

Також у коридорах факультету виставили численні стенди з інформацією про навчальні і виробничі практики різних випусків, демонстрували виставку розмаїтих виробів та мистецьких творінь з мінералів, викопних решток, гірських порід і руд.

На вечірньому пленарному засіданні 7 жовтня 2015 року виступили Г. Кульчицька (ІГМР імені М. П. Семененка НАН України) на тему «*Створення електронних баз мінералів: застереження від помилок*» (співавтор – Д. Черниш); Д. Возняк (ІГМР імені М. П. Семененка НАН України) – «*Вуглекислий газ – важлива складова ендегенних процесів мінералоутворення геологічних об'єктів Українського щита*»; І. Попадюк (ТОВ «СПК-Геосервіс», м. Київ) – «*Нова геологічна карта Кримських гір масштабу 1 : 200 000*» (С. Стовпа, О. Хрящевська); П. Білоніжка (ЛНУ імені Івана Франка) – «*Роль мікроорганізмів в утворенні осадових порід і руд*» (Ю. Дацюк). У перерві між доповідями учасників вітали головний геолог ДП «Західукргеологія» Д. Панов, випускник 1983 року, та генеральний директор ДРГП «Донецькгеологія» М. Жикаляк, випускник 1975 року, який напередодні подарував оригінальний світильник (макет дерев'яної церкви), виготовлений з артемівської солі.

Ранкове пленарне засідання 8 жовтня 2015 року відкрив В. Лосів («Северо-Восток-Інвест-Консалтинг», м. Владивосток) із виступом «*Будова і розвиток зони переходу континент–океан на прикладі Тихоокеанської окраїни Азії*». Надалі доповідали: О. Гнилко (ІГТГК НАН України) на тему «*Зсувні дислокації в структурі Українських Карпат*»; І. Мисяк (ЛНУ імені Івана Франка) – «*Мідна металогенічна система Волино-Брестської магматичної провінції*» (Л. Скакун); В. Узіюк (ЛНУ імені Івана Франка) – «*Нафто-газо-вуглеутворювальна фітомаса кам'яновугільної екзотики верхньокрейдових відкладів стрийської світи Українських Карпат*» (І. Шайнога).

На вечірньому пленарному засіданні 8 жовтня 2015 року виступили В. Павлишин (КНУ імені Тараса Шевченка) на тему «*Про підготовку першого монографічного зведення з історії мінералогії в Україні*» (О. Матковський, ЛНУ імені Івана Франка); Д. Возняк (ІГМР імені М. П. Семененка НАН України) – «*Нове бачення особливостей умов формування Пержанського берилієвого родовища на Українському щиті*» (Ю. Галабурда, В. Бельський, Т. Довбуш); О. Миколайчук (Інститут геології Національної АН Киргизії) – «*Внутрішньоплитний (плюмовий) кайнозойський магматизм Центрального Тянь-Шаню*» (позапрограмна доповідь).

На пленарних засіданнях, на яких планово головували Є. Гладишевський, М. Павлунь, О. Матковський, І. Наумко, Л. Скакун, А. Сіворонов та П. Волошин, було заслухано 15 фундаментальних доповідей, які всебічно охопили актуальні проблеми сучасної геологічної освіти і науки. Зазначимо, що в силу об'єктивних і суб'єктивних чинників низку пленарних доповідей довелося перенести на стенди. Детальний аналіз стендових доповідей педантично виконав М. Ковальчук. Інші

куратори стендових доповідей (С. Бекеша, Г. Кульчицька, В. Гулій) також підтримали думку М. Ковальчука про належний науковий рівень стендів та високу якість їхнього поліграфічного оформлення.

У збірнику «Фундаментальне значення і прикладна роль геологічної освіти і науки : матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 70-річчю геологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка» / відп. ред. М. Павлунь. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 256 с. (111 статей), опублікованому до початку конференції, детально висвітлено актуальні проблеми геології та металогенії докембрію, стратиграфії, тектоніки, палеонтології й літології фанерозою, мінералогії і термобарогеохімії рудних формацій; розглянуто окремі аспекти геології і металогенії родовищ металевих і неметалевих корисних копалин, геохімії та флюїдного режиму процесів формування родовищ, сучасні проблеми петрології; наведено матеріали з нафтогазової, вугільної, екологічної та інженерної геології, фізики Землі; обговорено сучасні проблеми й перспективи геологічної освіти в Україні.

У підсумковій дискусії 8 жовтня 2015 року взяли участь М. Ковальчук, С. Ціхонь, В. Павлишин, О. Миколайчук, П. Білоніжка, П. Волошин та інші учасники конференції, які наголошували на високому науковому рівневі поданих пленарних і стендових доповідей, що підкреслюють матеріали опублікованого збірника; необхідності подальшого проведення таких зібрань для ознайомлення з проблемами розвитку й оновлення геологічної галузі в Україні; потребі активізації підготовки наукової зміни в геологорозвідувальній галузі держави, зокрема щодо підготовки фахівців з геології паливних копалин, гідрогеології, інженерної геології; необхідності посилення міжнародних наукових зв'язків з вирішення актуальних геологічних та геоекологічних проблем сьогодення, як от, до прикладу, міжнародний проект «Гео-Карпати – українсько-польський геотуристичний шлях» тощо.

Як на факультетському рівні, так і по випусках окремих років, поряд з урочистою і науковою частинами конференції, випускники різних поколінь наголошували, що конференція пройшла в плідній співпраці і творчих дискусіях та дружніх товариських зустрічах, тепло згадували роки навчання, усіх учителів, висловлювали вдячність Організаційному комітетові за вмілу організацію й успішне проведення таких, уже традиційних, зібрань випускників рідного геологічного факультету ЛНУ імені Івана Франка.

Отож, до зустрічі 2020 року з нагоди відзначення 75-річного ювілею нашої «Alma Mater»!

*Доктор геологічних наук Ігор НАУМКО,
кандидат геолого-мінералогічних наук Андрій ПОБЕРЕЖСЬКИЙ*